

יום שלישי 27 ספטמבר 2016

לכבוד
מר אריה זיני
הממונה על יישום חוק חופש המידע
משרד החוץ
טל' 02-5303004 פקס 02-5304039

לכבוד
מר יאיר פריימן
הממונה על יישום חוק חופש המידע
המשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה

שלום רב,

הנדון: בקשה לפי חוק חופש המידע לקבלת מידע בנוגע למימון גורמים זרים בחו"ל

במסגרת המאבק נגד "דה-לגיטימציה"

1. בי
2. מאחר שהמידע המבוקש בבקשה זו נוגע הן למשרד החוץ והן למשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה, הבקשה מוגשת במקביל לשני המשרדים (מטעמי זהירות, אגרה תשולם לכל משרד בנפרד, ולמשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה באמצעות משרד ראש הממשלה).
3. על-פי דוח מבקר המדינה מס' 66ג¹, ופרוטוקול מיום 7.8.2016 של ישיבת "הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפותו לציבור"², כנסת², מזה מספר שנים ששני המשרדים חלוקים ביניהם על הקצאת סמכויות הטיפול ב"דה-לגיטימציה" נגד מדינת ישראל בחו"ל, ובפרט על הקשר עם ארגונים לא ממשלתיים, קבוצות ויחידים בחו"ל התומכים במדינת ישראל ובמדיניותה.
4. פעילות שני המשרדים בתחום זה תמוהה ביותר, כאשר מבקר המדינה קבע כי אינה יעילה ואפקטיבית. אף שיש להניח כי למבקר המדינה ניתנה גישה לחומרים שלא נחשפו לציבור, מקריאת הדו"ח נראה כי הוא בעצמו התקשה להבין מה באמת שני המשרדים עושים.
5. כלל לא ברור מה ההגדרה הרשמית של שני המשרדים ל"דה-לגיטימציה" – האם היא כוללת כל ביקורת על מדיניות ישראל בשטחים הכבושים, על הפרות החוזרות ונשנות את החוק הבין-לאומי (למשל בפרויקט ההתנחלויות בגדה המערבית ובמלחמות ברצועת עזה), וכל ביקורת על פגיעתה בזכויות האדם הבסיסיות של האוכלוסייה הפלסטינית? מדו"ח מבקר המדינה ופרוטוקול הישיבה הנ"ל, עולה כי בקרב שני המשרדים קיים בלבול מושגי ותפיסתי, ונראה כי לשיטתם כל ביקורת על מדינת ישראל היא ביטוי ל"אנטישמיות החדשה".

¹ http://www.mevaker.gov.il/he/Reports/Report_537/2545b606-b040-4ad8-a20f-37c1d04c1b81/217-hasbara.docx

² http://fs.knesset.gov.il/20/Committees/20_ptv_348357.doc

6. דבריה בישיבה הנ"ל של מנכ"לית המשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה, תא"ל (מיל') סימה ואקנין-גיל, משקפים בלבול תפיסתי מסוכן נוסף – היא רואה במאבקה באזרחים בחו"ל המבקרים את מדינת ישראל כמערכה צבאית; היא משווה את עבודתה במשרד האזרחי לפעילותה בתפקידיה בצבא "על סוגית צבאיות כמו חיזבאללה או כספי טרור או סוריה או כל מדינה אחרת שניהלתי מערכה"; כמו-כן, היא העידה כי היא משתמשת בעבודתה בלוגיקה של חיל האוויר, הכוללת איסוף מודיעין, הסברה והתקפה.
7. תא"ל (מיל') ואקנין-גיל לא פירטה בדיון מה כוללת "ההתקפה", אך ברור כי תקציב המשרד בסך כ-140 מיליון ש"ח אינו מופנה רק למשכורות העובדים הבודדים במשרד עצמו, אלא להתקשרויות עם גורמים שונים, אשר היא סירבה לפרט את הקריטריונים לשיתוף הפעולה איתם ואת זכותם. בהקשר זה, מבקר המדינה ציין בדו"ח כי המשרד אף ניסה להקים עמותה שתעזור לו בפעילותו עם רשת ארגונים בחו"ל.
8. באופן דומה, משרד החוץ באמצעות "המחלקה לפעילות בחברה האזרחית" מקיים קשר עם ארגונים לא ממשלתיים וגורמים שונים בחו"ל – קשרים אשר מרבית פרטיהם ותקציבם אינם ידועים לציבור.
9. קיימת סכנה של "מדרון חלקלק" אנטי-דמוקרטי בהסתרה, בוויכוחים בין שני המשרדים, בגישה הצבאית, ובבלבול ההגדרות. כשם שהכיבוש הישראלי אינו "marketable" (בר שיווק), כך גם המשטר בדרום אפריקה התקשה לשווק את "האפרטהייד", ופתח במבצע תעמולה ודיסאינפורמציה סודי אשר חשיפתו הובילה לפיטוריו של ראש הממשלה, ג'ון פורסטר, בשנת 1978. משטר האפרטהייד היה סבור כי מתנהל מסע "דה-לגיטימציה" בין-לאומי להכפשתו ולחיסולו, ולכן ניסה להשפיע על דעת הקהל העולמית באמצעות הקמת עיתונים פיקטיביים, רכישת מניות בעיתונים ובמגזינים זרים, מימון פרסומים אוהדים ותשלומי שוחד. בנוסף לכך, משטר האפרטהייד מימן את פעילות שורה ארוכה של ארגונים אוהדים, שחלקם אף היו מעורבים בעצמם בהפרות חמורות של זכויות אדם.
10. הסודיות הגורפת שבה נוהגים שני המשרדים אינה ראויה, במיוחד לאור עמדתה של ממשלת ישראל לגבי ארגוני זכויות האדם המקבלים מימון ממדינות זרות. רק לאחרונה אישרה הכנסת את הצעת חוק חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה (תיקון), התשע"ו-2016. בדברי ההסבר להצעה נכתב כי: "הצעת החוק מבקשת להחיל על נציגי גופים הפועלים בישראל בשם ישויות מדיניות זרות כללי שקיפות וגילוי נאות המתחייבים ממערך נסיבות זה. חלק מכללים אלה דומים בעיקרם לאלה החלים כיום על שדלנים הפועלים בכנסת ומעמדם מוסדר במסגרת חוק הכנסת וחלק מהם ייחודיים לתופעה מיוחדת זו. בדרך זו מבקשת הצעת החוק להתמודד עם תופעת העמותות המייצגות בישראל, באופן שאינו שקוף, אינטרסים זרים של מדינות חוץ ופועלות תחת מעטה של התארגנות מקומית המבקשת לדאוג לאינטרס הציבורי הישראלי". בתום ההצבעה, ראש הממשלה בנימין נתניהו אמר כי: "אשרנו הערב בכנסת את חוק העמותות. מטרת החוק היא למנוע מצב אבסורדי שבו מדינות זרות מתערבות בענייניה הפנימיים של ישראל באמצעות מימון עמותות ומבלי שהציבור בישראל בכלל מודע לכך. בניגוד לטענות משמאל, אישור החוק יביא להגברת השקיפות, יתרום ליצירת שיח שמשקף נכוחה את דעת הקהל בישראל ויחזק את הדמוקרטיה"³.

³ <http://www.haaretz.co.il/news/politi/1.3004149>; <http://main.knesset.gov.il/News/PressReleases/pages/press120716.aspx>

11. מאחר שהשליטה הישראלית בשטחים הכבושים אינה ענין פנימי ישראלי, אלא ענין בין-לאומי, כאשר מדינות האיחוד האירופאי, ארה"ב ואזרחיהן לקחו על עצמם את נטל מימון הצרכים ההומניטאריים של האוכלוסייה הפלסטינית ופעילות הרשות הפלסטינית – ברור כי חייבת להיות שקיפות לגבי המימון מצד מדינת ישראל לארגונים, לקבוצות וליחידים בחו"ל התומכים במדיניותה להמשך הכיבוש בעתיד הנראה לעין.
12. לאור כל האמור לעיל, נבקש לקבל את המידע הנוגע להתקשרויות ולמימון פעילויות של גורמים בחו"ל לטובת המאבק ב"דה-לגיטימציה":
- א. מידע, מסמכים ותיעוד לגבי התקשרויות והסכמים עם ארגונים לא ממשלתיים, קבוצות ויחידים בחו"ל לטובת המאבק ב"דה-לגיטימציה".
- ב. מידע, מסמכים ותיעוד לגבי מימון שניתן לארגונים לא ממשלתיים, קבוצות ויחידים בחו"ל לטובת המאבק ב"דה-לגיטימציה".
- ג. מידע, מסמכים ותיעוד לגבי מימון שניתן לגורמי תקשורת, עיתונאים, בלוגרים, ומפרסמים ברשתות החברתיות בחו"ל, לטובת המאבק ב"דה-לגיטימציה".
- ד. נהלים וקריטריונים להתקשרויות, הסכמים ומימון ארגונים לא ממשלתיים, קבוצות ויחידים בחו"ל לטובת המאבק ב"דה-לגיטימציה".
13. למותר לציין, כי בהתאם להוראות חוק חופש המידע, עליכם לשקול בחיוב העברת מידע חלקי (לאחר בלמו"ס) כאשר לא ניתן למסור מידע מלא, זאת תוך נימוק אי מסירת המידע במלואו.
14. אודה לטיפולכם המהיר והמסור.